

1942: 'Nederland, waakt voor de ziel van de jeugd!' Aanklacht tegen de nazificeering van het onderwijs

Nederland, waakt voor de ziel van de jeugd!

„Richtlijnen” voor de nazificeering van het onderwijs.

De laffe, karakterlooze moffenknecht, die op het oogenblik in ons zwaar beproefde Vaderland de hoogste autoriteit vertegenwoordigt op het terrein van „opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming” de Heer Prof. J. van Dam heeft een aantal „Richtlijnen” opgesteld, die door schooltoezicht en onderwijzend personeel behooren te worden gevolgd bij de toepassing van de Verordening No. 5/1942.

Deze Richtlijnen vormen een zoodanig brutaal voorbeeld van de geraffineerde wijze, waarop het soort landverraders à la van Dam te werk gaat om land en volk stukje bij beetje aan het Nationaal-socialisme over te leveren, dat zij verdienen in zoo breed mogelijken kring bekend te worden. Zelfs rond dezen heer van Dam liep een tijd lang het kindsche gerucht van de onnoozele halzen, dat hij *nog zooveel kon tegenhouden!* Let wel, hij is *geen* lid van de N.S.B.! Zulke lieden maken aanspraak volgens sommige naiëvelingen — op een min of meer tegemoetkomende behandeling! Je moet ze vooral niet van je afstooten! Misschen dat de lectuur van de Richtlijnen dezen gevaarlijken lichtgeloovigen de oogen zal openen voor het totalitaire karakter van alle nationaal-socialistische taktiek, die creaturen als van Dam gebruikt om op minder opvallende wijze het gestelde en onveranderlijke doel te bereiken,

Alvorens eenig commentaar te verstrekken op het geesteskind van

den secretaris-generaal is het nuttig den lezers het stuk in extenso voor te leggen. Het werd door spatieeringen en veldruk reeds bij voorbaat van enkele accenten voorzien.

Richtlijnen, te volgen bij de toepassing van

DE VERORDENING No. 5/1942.

Zooals reeds in het eerste nummer van het tijdschrift „Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming” is uiteengezet, acht het Departement van dien naam het zijn taak medeleiding te geven bij de opvoeding van het kind, medeleiding *onder erkenning namelijk van het diep en hecht in ons volk gewortelde, primaire recht der ouders.*

Dat ook de Landsoverheid hier *rechten op het kind* kan doen gelden is in het jongste verleden weleens te zeer voorbij gezien. Zulks hield verband met de, decennien lang ten onzent aanvaarde individualistische levensbeschouwing, welke uit de Fransche revolutie haren oorsprong had genomen. In de plaats daarvan is thans merkbaar een herleving van de te kwader ure prijs gegeven gemeenschaps-gedachte, die streeft naar een maatschappelijke orde, in dewelke de deelgenooten niet meer *naast* doch *met* elkander zullen leven. Dit heeft zijn consequenties ook wat betreft de opvoeding van het kind in zijn betrekking tot het volk, waartoe het krachtens zijn geboorte behoort.

Voor de *individualisten* had het begrip „Volk” een anderen inhoud dan voor de *dragere der z.g. nieuwe orde.*

De eerstbedoelden waren geneigd onder volk te verstaan een geheel van individuën, binnen de grenzen van een staat vereenigd. De zin der andere opvatting blijkt wel het duidelijkste in de kringen harer aanhangers gangbare bewoording: *volksgemeenschap*. „Volk” in de oude beteekenis is vergelijkbaar met een boomgaard, in de nieuwe met een woud. Volk in den ouden zin is een mechanisch, volk in den nieuwen zin een organisch begrip, *waarbij factoren van geaardheid, afstamming en gemeenschappelijk beleefde historie* van bepalenden invloed zijn.

Het is dan van het allergrootste belang, dat het kind bij zijn opvoeding wordt voorbereid *op zijn toekomstige taak als deel der volksgemeenschap*, dat aan het kind gemeenschapszin worde bijgebracht. In dit opzicht nu heeft, naast de ouders, de Landsoverheid een taak.

Bij de vervulling daarvan betrachte zij *de vereischte zelfbeperking*. Was toch het individualistische tijdperk vaak gekenmerkt door overspanning van de beteekenis der individualiteit en onderschatting van de beteekenis der gemeenschap, men wachte zich er wel voor in stede daarvan de beteekenis van de gemeenschap te overspannen, zeker bij het volk als het onze, welks verleden zoo treffende voorbeelden van eengezonde persoonlijkheidskultuur bevat. *Zonder zulk 'n persoonlijkheidskultuur dreigt de volksgemeenschap te verworden tot een amorphe massa.*

Dit gevaar ontgaat men zeker, als men de gemeenschaps-gedachte beschouwt bij *het licht van het Christendom.*

Als zoodanig heeft zij, ook hier te lande, een geschiedenis, een traditie en vond zij in de vorige eeuw reeds *belijders in bij uitstek nationale figuren als Schaepman en*

Kuyper. Zoo is het jongste verleden van ons volk wederaanvaarding ervan dan ook in onderscheiden groepen bepleit. Nochtans is het onmogelijk gebleken, haar te verwezelijken langs evolutionairen weg. Deze tijd nu, van oorlog en revolutie, stelt ons volk voor de directe taak, zijn bestel in den even bedoelden zin te herzien.

In concreto zal dit aanstands tot uitdrukking moeten komen in de bevordering der eenheid van dat volk, in een voorop steller van wat bindt, in een achterstellen van wat scheidt. Het ware gewenscht, dat het besef van de noodzakelijkheid hiervan leefde in de harten van al degenen, die bij de opvoeding in den ruimsten zin des woords zijn betrokken, bij de onderwijzers, bij de leeraren, bij de leden van het schooltoezicht en ook bij de ambtenaren van het Departement, dat de opvoeding, als voorwerp van overheidszorg, behartigt.

Zulks is echter nog niet het geval. Nochtans mag ook van die leerkrachten, inspecteurs, schoolopzieners en ambtenaren, die nog vreemd of afwijzend tegenover dit alles staan, *ten minste worden gevorderd, dat zij begrip toonen voor de nieuwe gedachten en verdraagzaamheid betrachten, jegens dezulken, die daarvoor reeds zijn gewonnen.*

Het feit, dat de Duitsche legermachten ons land hebben bezet, heeft den Nederlander en daarmee den Nederlandschen opvoeder gesteld voor het probleem van zijn betrekking tot de Duitsche overheid, *die hier soevereiniteitsrechten uitoeïent*, tot het Duitsche volk en tot Duitschland in het algemeen.

Zo behooren de docent en de ambtenaar, zoolang zij hun ambt bekleeden, de verordeningen en andere bepalingen van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied en van de hem ondergeschikte Deutsche organen naar eer en geweten na te komen en zich te onthouden van elke handeling, gericht tegen het Deutsche Rijk of de Deutsche weermacht.

In het bovenstaande is sprake van een *loyaliteitsplicht* waarbij men zich van bepaalde handelingen heeft te onthouden.

Bekend is evenwel, dat de Deutsche overheid ook vordert een positieve loyaliteitsverplichting bestaande in ontvankelijkheid voor samenwerking met het Deutsche volk en met Duitschland in het algemeen.

Voorzoover die verplichting haren grond vindt in de indertijd ook door *Groen van Prinsterer* en *Thorbecke* aanvaarde consequenties van gemeene afstamming en nabuurschap *moet ieder Nederlander met haar instemmen. Van die instemming nu dient bij het onderwijs, vooral bij het geschiedenisonderwijs te worden getuigd.*

Daar voorts de gemeenschapsgedachte bij het Deutsche volk reeds geruimen tijd niet alleen *bijval* vond doch ook *verwerkelijking* heeft gevonden, kan samenwerking met de Deutsche overheid ten onzent ook dit nut hebben, dat van de ervaring in Duitschland opgedaan hier profijt wordt getrokken, mede wat betreft de volksopvoeding.

Verder is het noodzakelijk, dat aan onze rijpere schooljeugd — voorzoover dit althans niet reeds geschiedt — worden geschetst de gevaren, welke de Westersche beschaving en haar Christelijk karakter bedreigen bij een voort-

woekeren van het *Bolsjewistische systeem*: dat op de scholen worde uiteengezet het onderscheid tusschen een Europeesche samenleving belaagd door dat stelsel en een, die daarmede voor goed zal hebben afgerekend, waarbij dan niet mag worden verzwegen, dat *de strijd tegen het bolsjewisme thans onder Duitschlands leiding wordt gevoerd*.

Naar aanleiding daarvan is het van belang, dat degenen, die de jeugd opvoeden, zich rekenschap geven van de beteekenis van het streven, het bestel niet alleen van het eigen land, doch ook van Europa te voegen naar de hierboven ontwikkelde gemeenschapsgedachte, dat zij zich *bezinnen* op het Europa der toekomst.

Resumeerende mag men van de leden van het Rijks-schooltoezicht ontvankelijkheid voor de denkbeelden, in vorenstaand betoog uiteengezet, verwachten en met name dat zij, als landdienaren in goede trouw de richtlijnen zullen volgen, die hun door den Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming worden gegeven.

Als algemeene richtlijnen stelt de Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming voor hen vast:

- 1e. Dat zij zich rekenschap zullen geven van de beteekenis van dezen tijd en dat de uitoefening van hunne werkzaamheden daarvan zal getuigen!
- 2e. dat zij naar beste krachten zullen medewerken aan *het bevorderen der eenheid van ons volk* en onderwijzers en leeraren zullen bijbrengen het besef, dat slechts deze eenheid — met erkenning uiteraard van alle Gods-

dienslige verschillen — den weg kan openen naar een nieuwe toekomst voor ons volk:

- 3e. *dat zij tenminste begrip zullen toonen voor het Nationaal-Socialisme en waardeering voor de arbeid der dragers daarvan in Nederland*
- 4e. dat zij tenminste begrip zullen toonen voor het streven, de samenleving der volkeren te rief naar de gemeenschapsidee, *begrip ook voor de positie en de leidende taak van het Groot-Duitsche-Rijk in het nieuwe Europa en van de plaats van het Nederlandsche volk daarin, overeenkomstig zijn Germaansch karakter.*
- 5e. dat zij er ernstig naar zullen streven, de betrekkingen tusschen het Duitsche volk en ons volk te verbeteren;
- 6e. dat zij alle vertroebeling in die betrekkingen, als gevolg van achterklap en geheime actie, zullen trachten te verhinderen, zich nimmer zelve aan zulk bedrijf schuldig zullen maken:
- 7e. dat zij al wat het gezag ondermijrt zullen nalaten en al wat een goede verstandhouding tusschen Overheid en volk bewerkstelligt, zullen bevorderen;
- 8e. dat zij zullen onthouden van ieder lijdelijk verzet bij de uitvoering van hun gegeven opdrachten, alsook, in het algemeen, van verspreiding van geruchten, van tagehandelingen en van bespotting van overheidsmaatregelen;
- 9e. dat zij bij de aanbeveling van volwaardige leerkrachten voorstanders der nieuwe gedachten nimmer ten achter

zullen stellen bij degenen, die afwijzend daartegenover staan, infegendeel in het belang der nieuwe volksge-meenschap hun aanstelling zullen bevorderen.

De Secretaris-Generaal van opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming verwacht *van de leerkrachten* eveneens ontvankelijkheid voor de denkbeeldén in vorerstaand betoog uiteengezet en met name, dat zij de richtlijnen, die door hem worden gegeven zullen volgen.

Als algemeene richtlijn stelt de Secretaris-Generaal van het Departement van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming vast:

- 1e dat zij naar beste krachten zullen medewerken aan *het bevorderen der eenheid van ons volk* en hun leerlingen zullen bijbrengen het besef, dat slechts deze eenheid — met erkenning uiteraard van alle Gods-dienstige verschillen — den weg kan openen naar een nieuwe toekomst van ons volk;
- 2e. *dat zij tenminste begrip zullen toonen voor het Nationaal-Socialisme en waardeering voor de arbeid der dragers daarvan in Nederland*
- 3e. dat zij tenminste begrip zullen toonen voor het streven, de samenwerking der volkeren te richten naar de gemeenschapsidee, *begrip ook voor de positie en de leidende taak van het Groot-Duitsche Rijk in het nieuwe Europa* en van de plaats van het Nederlandsche volk daarin, over-eenkomstig zijn Germaansch karakter.
- 4e. dat zij er ernstig naar zullen streven, de betrekkingen

- tusschen het Duitsche volk en ons volk te verbeteren :
- 5e. dat zij alle vertroebeling in die betrekkingen, als gevolg van achterklap en geheime actie, zullen trachten te verhinderen, zich nimmer zelve aan zulk bedrijf schuldig zullen maken ;
  - 6e. dat zij al wat het gezag ondermijnt zullen nalaten en al wat de goede verstandhouding tusschen Overheid en volk bewerkstelligt, zullen bevorderen ;
  - 7e. dat zij zich zullen onthouden van ieder lijdelijk verzet bij de uitvoering van hun gegeven opdrachten, als ook, in het algemeen van verspreiding van geruchten, van sabotagehandelingen en van bespottling van Overheidsmaatregelen ;
  - 8e. dat zij zich rekenschap zullen geven van de beteekenis van dezen tijd en dat de uitoefening van hun werkzaamheden daarvan zal getuigen door *vorming van de jeugd niet tot voor opbouwarbeid onbruikbare betweters*, doch tot *daadvaardige*, goede Nederlanders die met Godsvertrouwen en eerbied voor den arbeid, zich van hun verantwoordelijkheid ten opzichte van de volksgemeenschap bewust zijn.

De Secretaris-Generaal van het Dep. van Opvoeding, Wetenschap en Kultuurbescherming acht een voldoen aan vorenstaande eischen noodzakelijk met het oog op een voorspoedige ontwikkeling van het onderwijs.

De Secr.-Gen. van het Dep.
van Opvoeding, Wetenschap
en Kultuurbescherming.

(w.g.) J. VAN DAM.

Niet waar, deze Professor niet-lid-van-de-N.S.B. verstaat zijn taak als wegbereider van de Nazi-terreur voortreffelijk. Het beproefde recept luidt immers: Lever een voor oppervlakkige geesten aannemelijke redeneering, als misleidende hulde aan den zoo diep verfoeiden intellectualistischen geest van de afgedane demo-liberale periode. Tokkel daarbij zachtjes op zekere gevoelige snaren, die een vertrouwde klank bezitten voor de lieden, wier te verwachten weerstand moet worden gebroken. Verder wat banale stroopsmeerderij. Een en ander begeleid door in kracht aanzwellende intimidatie, culmineerend in regelrechte bevelen en bedreigingen. Alles volgens het lieflijke adagium:

„Und willst Du nicht mein Bruder sein, so schlag' ich Dir den Schädel ein.“

Deze professorale kultuurbeschermer, hij kent de polen, waartusschen het menschelijk leven zich beweegt: het „ik“ en de „gemeenschap“ en nog beter kent hij zijn Nederlandsche pappenheimers. Hij erkent „het diep en hecht in ons volk gewortelde, primaire recht der ouders“. Hij wil als ons aller, door de moffen gepatenteerde opvoeder alleen maar een beetje medeleiden, door onze aandacht te vragen voor de gemeenschapsgedachte. Maar met welk een breedheid van visie spreekt hij over het gevaar van het „overspannen“ van de beteekenis van de gemeenschap en over de zoo treffende voorbeelden van een gezonde persoonlijkheidskultuur in ons volksleven!

Toegegeven! dat zou Opperheerbanleider Feenstra van de W.A., dat zou zelfs de dubbele landverrader en professor-zonder-studenten, van Genechten zoo niet hebben kunnen formuleeren. Die geestelijke proleet sprak over de Leidsche Universiteit als over een horzelnest, dat moest worden uitgerookt. Om het zóó slijmerig te doen als in de Richtlijnen moet je een Prof. uit de oude doos hebben. Die beschouwt de gemeenschapsgedachte niet uit het gezichtspunt van bloed en bodem en van Germaansche rasverbondenheid, maar „bij het licht van het Chris-

tendom". Die bazelt over een „gezonde persoonlijkheidskultuur", waarvan het nationaal-socialisme de meedoogenlooze uitroeing nastreeft. Deze Prof. van Dam sleept er zelfs Schaepman en Kuyper met de haren bij, zoodat Katholieken en Protestanten zeggen: Ei, ei, ziet in welk een nobel gezelschap de Secr.-Gen. van het Dep. v. O. W. & K. zich/blijkbaar op zijn gemak voelt! Ja, zelfs Groen van Prinsterer en Thorbecke hebben met een waarlijk profetischen blik en in een ontroerende eendrachtigheid er zorg voor gedragen, dat hij uit hun arsenaal zou kunnen putten voor een betoog, waarop in de voorstelling van normale menschen de kogel staat.

De gemeenschapsgedachte, daar heeft de beschermer van opvoeding, wetenschap en kultuur zijn hart aan verloren. In concreto, zoo zegt hij, gaat het om de bevordering van de eenheid van ons volk, in het voorop stellen van wat bindt, in het achterstellen van wat scheidt. Zelfs daarbij tokkelt hij op snaren, die-terecht-gevoelige snaren zijn in het gemoed van een volk, dat zich in een worsteling op leven en dood om zijn toekomst bevindt. Maar de professor zou geen nazi-knecht zijn, indien ook hier niet een addertje verscholen was in het gras. Er wordt immers sinds geruimen tijd een aanslag beraamd op dat „diep en hecht in ons volk gewortelde primaire recht der ouders" om het onderwijs hunner kinderen te doordringen van hun levens- en wereldbeschouwing. Het eenheids getokkel is een verkapte poging om oude tegenstellingen tusschen voorstanders van openbaar en bijzonder onderwijs ten bate van de eigen duistere doeleinden uit te buiten.

Het masker af, Professor!

„Ook de Landsoverheid kan rechten op het kind doen gelden", zeggen de Richtlijnen. Komaan: wie vormt de wettige Landsoverheid? Is dat de bezettende macht? Zijn dat onze Duitsche vijanden? Of heeft de Professor zich ingebeeld, dat hij als Secretaris-Generaal van het Dept. O.W. en K. de Landsoverheid representeert?

De waarheid is, dat hij niets anders vertegenwoordigt dan de brute macht van onze overweldigers, bij wier gratie hij zijn verraderlijke Richtlijnen aan schooltoezicht en onderwijzend personeel kan voorschrijven.

De waarheid is, dat de wettige Nederlandsche Landsoverheid haar zetel heeft in Londen, bij wie de souvereiniteit over ons gebied blijft berusten. Aan het hoofd van die wettige Overheid staat als symbool onzer nationale eenheid H.M. Koningin Wilhelmina, wier beeltenis met dat van alle andere levende leden van het Koninklijk Huis Prof. van Dam op bevel van zijn Duitsche meesters uit alle scholen liet verwijderen.

Het is de moeite waard in verband met wat omtrent de in ons land door de Duitschers als „overheid” uitgeoefende „sovereiniteitsrechten” wordt gesuggereerd, te herinneren aan het artikel in het Nederlandsch Juristenblad van 29 Nov. 1941, waar Prof. Rutgers op pag. 752 vaststelt:

„Het verschil tusschen de macht van een bezetter en die der Overheid springt in het oog. Eenerzijds is er Souvereiniteit, gezag, recht van heerschen, anderzijds het naakte feit van de macht. Aan de Overheid zijn wij trouw en eerbied verschuldigd. De bezettende macht verkeert in andere positie, hetgeen vooral daarin uitkomt, dat het Landoorlogreglement haar uitdrukkelijk verbiedt een eed van trouw van de bevolking te vorderen”.

Een vernietigende uitspraak voor onzen oppersten kultuurbeschermer.

Er bestaat voor den waarachtigen Nederlander geen probleem ten aanzien van zijn betrekking tot de Duitsche overheid, het Duitsche volk en tot Duitschland in het algemeen.

Nederland verkeert tot aan den dag van het sluiten van den vrede in staat van oorlog met het Duitsche rijk. Dat feit en het feit, dat de Regeering in Londen onze wettige Overheid vertegenwoordigt, beheerschen alle betrekkingen tot de Duitsche overheid en met het Duitsche volk.

Zoo er al sprake van is, dat de uitoefening van souvereiniteitsrechten op grond van het Volkenrecht, krachtens „het naakte feit van de macht” op den bezetter overgaat, dan is dat toch alleen maar te aanvaarden

binnen de grenzen, die dat zelfde Volkenrecht daar in alle duidelijkheid aan heeft gesteld. Het zijn juist deze grenzen, die den bezetter en vanzelf dan ook diens handlangers à la van Dam categorisch verbieden zich in te laten met aangeganeheden als in de Richtlijnen worden behandeld.

Zelfs het beroep op de bekende ambtenarenverklaring is krachteloos. De Heer van Dam spreekt over een „loyaliteitsplicht“, waarbij men zich van bepaalde handelingen heeft te onthouden. Deze plicht zou kunnen worden erkend in het geval van een zuivere militaire bezetting van ons land, waarbij merkbaar zou zijn, dat de bezetter er naar streefde zich zijnerzijds aan zijn internationale verplichtingen te houden. De schaamteloze schending van alle internationale rechtsregels, de verkrachting van vrijwel alle landswetten, de minachting voor het Nederlandsche volkskarakter, de bloedige, meedoogenlooze terreur, de geestelijke knechting van ons volk, waaraan de bezetter zich dagelijks schuldig maakt, dat alles heeft ons gezamenlijk en ieder afzonderlijk van iedere „loyaliteitsplicht“ ontslagen.

Belachelijk maakt het stuk marionetten-overheid zich, wanneer hij in tusschen probeert ons te suggereeren, dat er ook nog een positieve loyaliteitsverplichting zou bestaan, die dan inhoudt ontvankelijkheid voor samenwerking met het Deutsche volk en met Duitschland in het algemeen. Die verplichting zou dan bestaan, omdat . . . . . het bekend is, dat de Deutsche overheid zulks vordert!!

Kijk, kijk, daar komt het aapje al uit het mouwtje kijken! Plicht is . . . . . wat de Deutsche overheid vordert! Ellendige koelie, Uw naam is van Dam!

Met een beroep op Groen van Prinsterers en Thorbeckes gevoelens voor gemeenschappelijke afstamming en nabuurschap verklaren de Richtlijnen, dat iedere Nederlander met die door de Duitschers gevorderde loyaliteitsverplichting moet instemmen en dat van die instemming bij het geschiedenisonderwijs vooral moet worden getuigd. Daarbij moeten wij dan vooral bedenken, dat de gemeenschapsgedachte bij het Deutsche

volk reeds „verwerkelijking” gevonden heeft. Een fraai staaltje van Nederlandsche taal van dezen opvoedings-despoot! Het is daarom, dat wij zooveel van de Duitsche ervaring kunnen leeren. De waarheid omtrent die „verwerkelijkte” gemeenschapszin is, dat in Duitschland de nazi-kliek gehaat is als de pest en men in alle niet-nazikringen met verterend verlangen uitziet naar den dag, dat men verlost zal worden van het regime der nazi-ploerten, die zich zonder uitzondering hebben rijk gestolen ten koste van de z.g. volksgemeenschap.

Er kan geen sprake van zijn, dat de bezetter het „recht” zou hebben zich te bemoeien met het onderwijs in de scholen, zoolang daar niet tot handelingen tegen het Duitsche Rijk of de Duitsche weermacht wordt aangespoord. Er is dus geen enkele verplichting te construeeren, waaruit zou kunnen voortvloeien het propageeren van een anti-boljewistische kruistocht onder de schooljeugd in het teken van het hakenkruis of het propageeren van het Hitleriaansche nieuwe Europa. En al evenmin kunnen Rijksschooltoezicht en onderwijzend personeel zich de wet laten voorschrijven door Richtlijnen van landverrader van Dam, die van hun eischt: tenminste begrip voor het nationaal-socialisme en waardeering voor de arbeid der dragers daarvan in Nederland, dus notabene voor de door 90 % van ons volk verachte en gehate N.S.Bers! En voorts tenminste begrip voor de leidende taak van het Groot-Duitsche Rijk in het nieuwe Europa. Daarbij krijgt dan het schooltoezicht nog de bijzondere opdracht zooveel mogelijk N.S.B.onderwijzers voor benoeming voor te dragen. De leerkrachten krijgen tot taak de jeugd in de geest van de nieuwe orde te „vormen”, zooals het in nazi-stijl heet.

Deze richtlijnen die verder onbesproken kunnen blijven, moeten door de leden van het Rijksschooltoezicht als *landsdienaren in goede trouw* worden gevolgd, zegt de Secretaris-Generaal. Hetzelfde geldt voor de leerkrachten. Het is duidelijk, dat deze landsdienaren, juist als dienaren van het Land, maar één enkelen plicht hebben, dat is deze nazi-zwendel

naast zich neer te leggen en rustig hun gang te gaan met het vervullen van hun ambt in trouw aan hun en aan onze wettige Overheid. En voorts in overeenstemming met den nadrukkelijken wil van de overweldigende meerderheid der ouders, die van afschuw vervuld voor het nationaal-socialisme, volgens de Richtlijnen een diep en hecht in ons volk geworteld primair recht op de opvoeding hunner kinderen hebben!

Voor de leden van het Rijksschooltoezicht was aan deze Richtlijnen nog een afzonderlijk schrijven toegevoegd.

Van hen werd al vast bij voorbaat verondersteld, dat zij het met deze Richtlijnen wel niet eens zouden zijn. Een testimonium, waarop zij trots mogen wezen. En nu mogen zij kiezen.

Zij kunnen zelf ontslag nemen. Dan zullen zij netjes worden behandeld met uitbetaling van wachtgeld en pensioen.

Mijnheer van Dam heeft de vervangers zeker al gereed.

De houding, die moet worden aangenomen is duidelijk: Men legt de Richtlijnen van dezen handlanger van de Duitsche overweldigers naast zich neer en wacht rustig af wat de volgende stap zal zijn. Niemand late zich verleiden tot vrijwillig bedanken.

Het is mogelijk, zelfs waarschijnlijk, dat de volgende stap zal zijn: Teekenen van een of andere verklaring, waarin men zich accoord verklaart met de Richtlijnen of zijn bereidheid befoont zich er naar te gedragen.

Zoo'n verklaring behoort unaniem te worden geweigerd. Ook indien zij straks van ieder lid van het onderwijzend personeel mocht worden gevraagd. En dan maar eens zien waar menner de leerkrachten vandaan haalt of dat hij de moed heeft alle Nederlandsche scholen te sluiten. Laat niemand het slachtoffer worden van een of andere speculatie, op de oude tegenstellingen tusschen openbaar en bijzonder onderwijs.

Een eensgezind Nederlandsch verzet van alle leerkrachten, gesteund door het schooltoezicht en vooral ook gesteund door de ouders kan

de poging tot nazificeering van het onderwijs en tot vergiftiging van de kinderziel breken.

De Richtlijnen verkondigen de bekende phrases over wat men onder „volk” moet verstaan. Mijnheer van Dam debiteert de koeienwaarheid, dat factoren van geaardheid, afstamming en gemeenschappelijk beleefde historie een bepalenden invloed hebben op het „organische begrip volk”

We kunnen den Secretaris-Generaal van het Dep. van O. W. en K. verzekeren, dat wij ons nog nooit te voren zoo zeer „volk” hebben gevoeld in organischen zin als in deze jaren van nationale beproeving.

Onze geaardheid en onze afstamming hebben onder de druk van den vijand onze hartstochtelijke vrijheidsliefde hoog doen oplaaien in onze harten en onze gemeenschappelijk beleefde historie heeft haar kristallisatiepunt gevonden in de puinhoopen van Rotterdam, in de smartekreten van de gepijnigden in de gevangenissen en concentratiekampen onzer beulen, in het nameloos lijden van onze Joodsche landgenooten en in de doodsverachting onzer nationale helden voor de executiepeletons van de barbaren, die ons goede land hebben uitverkoren tot het schouwtooneel hunner sadistische wandaden.

Het is dat „volk” dat eenmaal, aan den vooravond van een glorierijke wedergeboorte zal afrekenen met het geestelijk uitschot, dat zich de rol van „overheid” aanmatigde en zich tot taak stelde door drogredenen, huichelachtige vleierij en grove bedreiging, zwakke geesten mee te slepen in den afgrond van hun verraad.

Maar Nederland zal herrijzen !

Helpt mee door vermenigvuldiging en verspreiding van dit geschrift, aan bekendmaking van den inhoud bij ouders, leeraren en onderwijzers, schoolbesturen, ouder-commissies, enz.